

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

100 EĞİTİMİN
YÜZYILI

Sayı : E-32661919-610-50
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

7/24241 Gk 11

09/05/2025

7/24536 Gk 118

7/25199 Gk 123

7/25691 Gk 133

7/25783 Gk 133

7/25932 Gk 133

7/25935-25936
Gk 133

7/26109-26110

Gk 133

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 26/02/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1588682 sayılı yazınız.
b) 04/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1591763 sayılı yazınız.
c) 18/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1600185 sayılı yazınız.
ç) 24/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1602858 sayılı yazınız.
d) 24/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1602995 sayılı yazınız.
e) 26/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1603709 sayılı yazınız.
f) 27/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1605457 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d-e-f)'de kayıtlı yazıyla iletilen Bitlis Milletvekili Hüseyin OLAN'ın 7/24241, Balıkesir Milletvekili Serkan SARI'nın 7/24536, Mardin Milletvekili Beritan GÜNEŞ ALTIN'ın 7/25199, İzmir Milletvekili İbrahim AKIN'ın 7/25691, Ankara Milletvekili Mesut DOĞAN'ın 7/25783, Diyarbakır Milletvekili M. Sezgin TANRIKULU'nun 7/25932, Hatay Milletvekili Nermin YILDIRIM KARA'nın 7/25935, İstanbul Milletvekili A. Sibel YANIKÖMEROĞLU'nun 7/25936, Uşak Milletvekili Ali KARAOBA'nın 7/25937, Gaziantep Milletvekili Sevda KARACA'nın 7/26109 ve Bitlis Milletvekili Semra ÇAĞLAR GÖKALP'in 7/26110 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (22 Sayfa)

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ SEVDA KARACA’NIN 7/26109 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Anayasa’da teminat altına alınan temel hak ve hürriyetlerden herkesin azami düzeyde yararlanabilmesi için bütün vatandaşlarımız üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmekle yükümlüdür. Bakanlık olarak sendikal özgürlüklerin kullanılmasını desteklerken diğer yandan okullarımıza emanet edilen öğrencilerimizin eğitim öğrenim hakkından sağlıklı ve verimli bir biçimde yararlanmalarını sağlamak kamusal sorumluluğumuzdur. Bununla birlikte Bakanlığımız mevcut sendikaların tamamını, eğitim politikalarının hayata geçirilmesinde bir paydaş olarak görmekte, üyelerinin haklarını korumaya yönelik demokratik söylem ve eylemlerini desteklemektedir. Ancak öğretmen ve idarecilerimizin sendikal özgürlüklerini kullanırken öğrencilerimizin temel eğitim hakkını ihlal etmemeye dikkat etmeleri, eğitim ve öğretim hizmetinin gerektiği gibi yürütülmesine öncelik vermeleri, demokratik haklarını eğitim ve öğretimi aksatmayacak yollarla kullanmaları önem arz etmektedir.

Temel hak ve özgürlükleri koruma altına alan ulusal ve uluslararası tüm metinler, hakların başkalarının hak ve özgürlüklerini kısıtlayıcı biçimde kullanılamayacağını da özellikle vurgulamaktadır. Sınırlanabilir bir hak olan sendika hakkı Anayasa’da yer alan temel hak ve özgürlüklerin sınırlama rejimine tabidir. Nitekim Anayasa’nın 51. maddesi ile ikinci ve izleyen maddelerinde sendika kurma hakkına yönelik sınırlamalara da yer verilmiştir. Sendikal hakların; millî güvenlik, kamu düzeni, *genel sağlık, genel ahlak ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması* noktasında sınırlanabileceğinin altı çizilmiştir. Aynı şekilde uluslararası literatür ve metinlerde de hiçbir hakkın kullanımında başka birisinin temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmeyeceği ilkesi genel bir kural olarak kabul edilmiştir. Bu ilke demokratik toplum düzeninin ve hukuk devletinin gerekliliklerinden biridir. Daha açık bir ifadeyle, sendikal hakların sınırlarının da diğer tüm hak ve özgürlüklerde olduğu gibi başkalarının hak ve özgürlüklerinin başladığı yer itibarıyla belirlenmesi demokratik toplum düzeninin gereğidir.

Bu kapsamda tüm demokratik ülkelerde olduğu gibi Anayasamız da eğitim hakkını korunması gereken en temel insan haklarından birisi olarak kabul etmiştir. Anayasa’nın “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42. maddesinde yer alan “*Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.*” ifadesiyle bu hak güvence altına alınmıştır. Başka hiçbir hakkın kullanımında bireylerin eğitim ve öğrenim hakkının sınırlandırılması hem anayasal olarak ve hem de uluslararası insan hakları belgeleri açısından mümkün değildir. Bununla birlikte sendikal hakların kullanılması, “Temel hak ve hürriyetlerin niteliği” başlıklı 12. maddesinde yer alan “*Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.*” hükmü doğrultusunda tüm hakların kullanımında olduğu gibi evrensel ilkeler kapsamında değerlendirilmiştir. Sendikal haklar, örgütlenme özgürlüğü ve toplu pazarlık hakkını içermekte olup kamu hizmetlerinin nasıl yürütüleceğinin çerçevesini ise mevzuat belirlemektedir. Ulusal ve uluslararası normlarda sendikal hakların kullanımı, kamu hizmetlerini keyfi biçimde yürütmek anlamına gelmemektedir. Sendikal hürriyet iddiasıyla yürütülen ötekileştirici, ayrıştırıcı, kamplaştırıcı ve illegal faaliyetlerin “sendikal özgürlük” kavramını dejenere ettiği ve özüne zarar verdiği de açıktır. Netice itibarıyla, sendikal özgürlüklerin kullanımı anayasa başta olmak üzere yürürlükteki mevzuata ve toplumsal değerlere paralel bir biçimde yürütülmek durumundadır.

Kadın ve erkeklerin toplumdaki hak ve fırsatlardan eşit şekilde yararlanmaları; eğitim, sağlık ve istihdam gibi temel alanlarda eşit fırsatlara sahip olmaları ve ayrımcılığa uğramamaları öğretim programları ve ders kitaplarında öncelikle esas alınmaktadır. Bunun yanı sıra toplumda üstlendikleri roller ve karşılaştıkları durumlar ise sorumluluk ve fırsat eşitliği ilkeleri doğrultusunda ele alınmaktadır. Bu bağlamda uygulanmakta olan haftalık ders çizelgelerinde soru önergesinde ifade edilen başlıkta bir ders bulunmamaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilen öğretim programlarının çerçevesini oluşturan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde; ötekileştirici veya ayrıştırıcı bir tutumu önleyen; hak ve özgürlükleri, eşitliği, etik davranmayı, hakkaniyeti, ön yargısızlığı, ölçülülüğü ve liyakati kapsayan "adalet" değeri ele alınmaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli "Erdem-Eylem-Değer Çerçevesi D1. Adalet" değeri başlığı altında "*Hak ve özgürlüklerini bilmek ve korumak, Hakkaniyetli davranmak, Ölçülü ve dengeli olmak, Liyakate önem vermek*" eylemleri vurgulanırken eylemler; "*Hak ve özgürlüklerinden yararlanırken diğer insanların haklarını da savunur.*", "*Toplumsal hayatta kadın ve erkeklerin eşit haklara sahip olduğunu bilir.*", "*Bireysel farklılıkların haklardan yararlanmaya engel olmaması gerektiğini bilir.*", "*Adalet ve eşitlik kavramlarını ayırt eder.*" ve "*Yeterliğe göre yapılan tercihlerin adil olduğunu fark eder.*" şeklinde ifadesini bulan doğru yolu izleme, denge, dürüstlük ve tarafsızlık anlamlarını içeren adalet kavramı, hak ve eşitlik temelli bir anlayış ile ele alınmıştır. Öte yandan Talim ve Terbiye Kurulu Kararları doğrultusunda Bakanlığımızca onaylanan öğretim programları dışında gerek soru önergesine konu gerekse de başka herhangi bir konunun ders içeriği olarak belirlenmesi ve/veya işlenmesi yasal olarak mümkün değildir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Din ve Vicdan Hürriyeti" başlıklı 24. maddesinde yer alan "*Din ve ahlak eğitim ve öğretimi Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.*" hükmü ile 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun "Laiklik" başlıklı 12. maddesinde yer alan "*Din kültürü ve ahlak öğretimi ilköğretim okulları ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.*" hükmü doğrultusunda *din kültürü ve ahlak bilgisi* dersi zorunlu dersler arasında bulunmaktadır.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programlarında din bilimsel ve eğitim bilimsel yaklaşım esas alınmaktadır. Programlar geliştirilirken gerek İslam dini gerekse diğer dinler hakkında bilimsel ve araştırmaya dayalı bilgi ön planda tutulmuştur. İslam diniyle ilgili bilgilerde; Kur'an ve sünnet merkezli, herhangi bir mezhebi veya dinî yorumu esas almayan bir yaklaşım (mezhepler üstü yaklaşım) benimsenmiştir. Bununla birlikte ülkemizde yaşayan farklı inanç gruplarının ihtiyaçları da göz önünde bulundurulmuş, ayrıca dünya genelinde kabul görmüş pek çok mezhep, dinî yorum, inanç ve düşünce hakkında genel bilgilere ve tanıtımına yer verilmiştir.

Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin temel amacı öğrencilerin; karşılıklı hoşgörü, birlik ve beraberlik içinde, toplumsal uzlaşya, manevi yenilenmeye, sosyal reformlara ve dünya barışına katkıda bulunmalarını sağlamaktır. Böylece toplumun tüm bireylerinin karşılıklı saygıya dayalı olarak, hiç kimsenin ötekileştirilmeksizin bir çatı altında uyumlu bir şekilde yaşam sürmesi hedeflenmektedir.